

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2021-1121

26.11.2021

DNB Livsforsikring AS (Pensjon, Personal)

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uføredekning – minst 20 % arbeidsufør – uriktig utmelding.

Forsikrede var medlem av arbeidsgivers uføredekninger. Han ble sykemeldt fra oktober 2008, og mottok sykepenger og deretter arbeidsavklaringspenger. Selskapet innvilget uførepensjon og premiefritak fra 2009. Nav avsto i januar 2014 videre arbeidsavklaringspenger. Nav avsto deretter i januar 2015 krav om uførepensjon blant annet pga. uenighet mellom medisinske sakkyndige om uførhet var medisinske begrunnet. Selskapet stanset deretter videre uførepensjon i april 2015, og han ble meldt ut av ordningen fordi han ikke var minst 20 % arbeidsufør av medisinske årsaker. Forsikrede fikk utstedt en fripolise med lavere ytelser enn den opprinnelige ordningen. De påfølgende årene var det en omfattende prosess mellom forsikrede og Nav om gyldigheten av ulike vedtak, årsaken til hans uførhet mm. Nav innvilget i desember 2019 arbeidsavklaringspenger, og selskapet innvilget i juni 2020 100 % løpende uførepensjon under fripolisen, som ga vesentlig lavere pensjon enn den opprinnelige uføreordningen. Spørsmålet i saken var om forsikrede hadde krav på uføreytelser under den opprinnelige ordningen, herunder om selskapet kunne stanse uførepensjonen og melde forsikrede ut av den opprinnelige ordningen i 2015. Nemnda viste til at det var betydelig uenighet mellom de sakkyndige både mht. om forsikrede var arbeidsufør av medisinske grunner, og hvor mye. Slik nemnda vurderte saken forutsatte en avklaring av disse spørsmålene muntlige forklaringer i en hovedforhandling. Saken ble avvist fra Finansklagenemnda.

Saksfremstilling

Forsikrede (helikopterpilot, f. 1967) var fra 1996 omfattet av arbeidsgivers uføredekning. Det fremgår av arbeidsgivermelding 20.2.09 at forsikrede hadde vært sykemeldt fra 14.10.08. Han hadde da en årslønn på kr 1 050 012. Han har ikke vært i ordinært arbeid deretter.

Selskapet innvilget 10.7.09 uførepensjon og premiefritak til 1.6.13.

Forsikrede utvandret i 2010 til S.

Nav godkjente i 2010 tinnitus som yrkesskade og innvilget 22.10.12 menerstatning for 33 % varig medisinsk invaliditet (vmi) pga. hørselskade med psykiske følgeskader, med virkningstidspunkt (konstatering) juni 2009.

Uføreytelsene fra selskapet ble 6.11.13 forlenget, men med varsel om ny prøving i desember 2014.

Nav avsto 21.1.14 forsikredes krav om arbeidsavklaringspenger. Nav la til grunn at vilkårene i ftrl. § 11-5 var oppfylt, men ikke i § 11-6 om bistand fra Nav for å komme i arbeid. Nav la videre til grunn at forsikredes arbeidsevne var avklart, at det ikke var utsikt til bedring og at forsikrede derfor ikke oppfylte vilkårene for rett til arbeidsavklaringspenger.

Nav klageinstans vurderte 30.1.15 forsikredes klage på avslag på uførepensjon. Klageinstansen la til grunn at det ikke var sannsynliggjort at hovedgrunnen til arbeidsuførheten var medisinsk

lidelse. Klageinstansen gjennomgikk de medisinske erklæringene, og pekte på at spesialistene var meget uenige om forsikredes arbeidsuførhet skyldtes medisinske årsaker.

Selskapet stanset 10.4.15 utbetalingen av uførepensjon fordi selskapet mente at det ikke lenger var medisinske årsaker til at han ikke jobbet. Selskapet viste til Nav klageinstans innstilling om avslag på søknad om uføretrygd 30.1.15.

I brev 14.4.15 opplyste selskapet at forsikrede var meldt ut av tidligere arbeidsgivers ytelsespensjonsordning, og at det var utstedt en fripolise.

Nav klageinstans vedtok 11.6.15 å opprettholde Nav internasjonalt vedtak av 7.6.13 om avslag på søknad om uføretrygd. Det ble vist til flere medisinske vurderinger. Navs rådgivende lege pekte videre på at forsikrede kort tid etter at han falt ut av arbeidslivet flyttet til S., og siden bare hadde gjennomført tre måneders arbeidsutprøving. Det var derfor tvil om forsikredes faktiske fungering, og legen mente det var nødvendig å gjennomføre ytterligere arbeidsutprøving. Nav klageinstans var enig i dette, og viste til at de medisinsk sakkyndige i saken var svært uenige mht. om, og i hvor stor grad, forsikredes arbeidsevne var redusert på grunn at hans helseplager. Det ble også vist til Rt-2010-113 om at kravet i ftrl. § 12-5 første og andre ledd om arbeidsrettede tiltak skulle praktiseres strengt. Det var ikke mulig å vurdere om arbeidsevnen var redusert med minst 50 %. Klageinstansen var enig i at det var lite samsvar mellom Navs begrunnelser for å stanse arbeidsavklaringspenger og for å avslå uføretrygd, men at dette ikke hadde betydning for vurderingen av uføresaken.

I sluttrapport etter arbeidskartlegging ved ... 12.10.-31.12.15 ble under punkt "I Grundgjeve framlegg til vidare tiltak/aktivitet":

...

... Arbeidsgiver hadde gjerne sett at ... kunne få tilbod om jobb nokre timar i veka dersom det hadde fungert.

Etter utprøvingsperioden er arbeidsgiver ikke i tvil. Han ville ikkje tilsett ... i ordinært arbeid. Hovudgrunnen er at han har for dårleg konsentrasjon, noko som fører til at han ikkje hugsår oppgåvene. Han byrgjar gjera feil og vil vera både ein risiko og vil krevja betydelege ressursar i form av oppfølging og tilrettelegging.

Både (tiltaksbedriften) og arbeidsgivar på J ser ikkje at ... har arbeidsevne forenleg med ordinært arbeidsliv. (Tiltaksbedrift) ser at ei god løysing for T.. er å søkja om anne varig yting.

Nav avslo 17.8.16 krav om arbeidsavklaringspenger. Nav anså arbeidsevnen nedsatt pga. sykdom eller skade (tinnitus), og at det ikke var utsikt til bedring. Han kunne da ikke få bistand til å komme tilbake til arbeid og hadde ikke rett til arbeidsavklaringspenger.

Nav avslo 7.10.16 å gjenåpne uføresaken. Det ble vist til at tidligere avslag ble omgjort til innvilgelse av eget initiativ 26.4.16, men at dette 30.8.16 var blitt omgjort til avslag. Det fremgår av Borgarting Lagmannsretts dom 4.2.19 at årsaken til dette var inhabilitet hos ledelsen i tiltaksbedriften hvor forsikredes arbeidsevne ble utredet i slutten av 2015.

Trygderetten fastholdt 21.10.16 avslaget på uføretrygd. Forsikrede fikk ikke medhold i at videre arbeidsrettede tiltak ikke var hensiktsmessig. Han oppfylte da ikke kravene i ftrl. §§ 12-5, 12-6 og 12-7 slik de lød før 1.1.15.

Trygderettens gjennomgang av medisinske erklæringer viste betydelig uenighet om alvorligheten av og påvirkning på arbeidsevnen av forsikredes tinnitus, og at en spesialist endog mente at forsikrede overdrev sine plager. Trygderetten var enig med klageinstansen og i dens begrunnelse og resultat. Trygderetten fant at forsikrede burde gjennomgå en bred nevropsykologisk undersøkelse for å gi en bedre forståelse for hvordan hans tinnitus og andre plager påvirket ham kognitivt og hans arbeidsevne.

Den ankende part har etter rettens forståelse ikke gjennomført hensiktsmessige tiltak som kan bidra til å kartlegge hans arbeidsevne og belyse det medisinske grunnlaget for hans funksjonssvikt.

Borgarting lagmannsrett oppretthold i dom 4.2.19 Trygderettens to kjennelser av henholdsvis 21.10.16 og 23.3.18. I kjennelsen 23.3.18 stadfestet Trygderetten Navs omgjøring til ugunst for forsikrede av innvilget uføretrygd. Begrunnelsen var at styremedlem og deleier av arbeidsutprøvingsvirksomheten var en venn av forsikrede og at forsikrede under utprøvingen hadde bodd hos vennen. Han var da inhabil etter forvaltningsloven § 41, og vedtak om innvilgelse av uføretrygd basert på rapport fra utprøvingen var ugyldig. Endringsvedtak om å innvilge uførepensjon kunne da endres til ugunst for forsikrede. For så vidt gjelder Trygderettens kjennelse av 21.10.16 var spørsmålet for lagmannsretten i hovedsak om det etter ftrl. § 12-5 første ledd var opplagt at videre arbeidsrettede tiltak ikke var hensiktsmessige. Forsikrede fikk ikke medhold i at dette var tilfelle. I spørsmålet om saksomkostninger ble det blant annet lagt vekt på at forsikrede siden 2009 hadde fått utbetalt forsikringsytelser på minst kr 8 millioner.

Forsikredes lege H.S. i S. skrev i legeerklæring av 17.3.19 at det ikke kunne forventes bedring i arbeidsevnen.

Hørselsklinikk v/audiopedagog ga erklæring 21.11.19.

Nav innvilget 17.12.19 arbeidsavklaringspenger fra 4.6.19. Spørsmålet om yrkesskadefordeler var ikke avgjort. Det var registrert at forsikrede i årene 2005-2007 hadde en årlig inntekt på mellom kr 1,4 og 1,5 mill.

Selskapet innvilget 10.6.20 forsikrede 100 % uførepensjon, under fripolisen, med betydelig lavere ytelse enn den opprinnelige ytelsesordningen forsikrede ble meldt ut av i 2015.

Forsikrede ved advokat klaget 13.7.20, og anførte at det var klart at forsikredes var arbeidsufør lenge før utmeldingen i 2015. Det ble vist til at Nav la til grunn at arbeidsevnen var nedsatt med minst 50 % av medisinske årsaker.

Selskapet fastholdt sitt standpunktet 15.10.20, og viste til den omfattende prosessen i Nav/trygderetten/lagmannsretten, og at det ikke var sannsynliggjort at forsikrede hadde vært minst 20 % arbeidsufør da uføreytelser ble stanset og forsikrede meldt ut av ordningen i 2015. Saken ble komplisert ved at forsikres arbeidsevne ikke var avklart tidligere.

Forsikredes advokat fastholdt 4.11.20, og anførte at arbeidsevnen måtte fastsettes basert på hvor mye forsikrede evnet å tjene sammenliknet med tidligere lønn (høy). I brev 17.12.20 var selskapet enig i at uføregrad skulle baseres på en differanse mellom tidligere lønn og faktisk inntektsevne. Forsikredes inntektsevne var imidlertid ikke avklart i 2015, og han oppfylte da ikke kravet om minst 20 % arbeidsuførhet da han ble meldt ut i 2015. Navs uføredato i 2008 kunne ikke legges til grunn.

Nav innvilget 20.3.21 100 % uføretrygd fra 1.4.21, og la til grunn at hele uførheten skyldtes en godkjent yrkesskade eller yrkessykdom, med skadetidspunkt 2008.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har krav på uførepensjon fra februar 2015 etter opprinnelig ytelsesordning. Han har hele tiden vært minst 20 % arbeidsufør, og skulle ikke ha vært meldt ut av ordningen. Vurderingen av uføregrad skal baseres på nedsatt inntektsevne, som etter vilkårene er opprinnelig inntekt sammenliknet med faktisk inntekt. Dette er ikke et medisinsk spørsmål, og saken kan vurderes av nemnda. Han hadde en inntekt som pilot på mer enn 1,5 millioner kroner. Det er klart at han ikke hadde en restarbeidsevne i et annet yrke som ville tilsvare 80 % av dette, da han ble meldt ut i 2015. Navs utredninger er ikke avgjørende ettersom de ikke var knyttet til spørsmål om arbeidsuførhet, men om denne var varig. Det kan imidlertid

ikke innfortolkes et krav om varighet i selskapets vilkår. I lys av lagmannsrettens dom av 4.2.19 må det anses dokumentert at årsaken til forsikredes tap av ervervs-/inntektsevne er medisinsk. Det er også vist til lagmannsrettens vurdering av erklæringene i saken.

Selskapet har i det vesentlige anført det var riktig å melde forsikrede ut av den opprinnelige ytelsesordningen. Han har ikke sannsynliggjort at han var minst 20 % arbeidsufør av medisinske årsaker på tidspunktet for utmeldelsen, og arbeidsevnen var ikke avklart. Det er vist til vilkårenes punkter 5-1 og 3-2, jf. lof. § 6-2, jf. ftrl. § 12-5.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser spørsmål om forsikrede kunne meldes ut av ordningen i 2015 og om hvilke ytelser han har krav på.

Spørsmålet om utmelding er regulert i vilkårene fra 2011, pkt. 5-1 nr. 2 hvor det i første punktum heter at utmelding "kan ikke finne sted dersom pensjonsordningen omfatter uførepensjon, og/eller premiefritak og medlemmet er minst 20 % arbeidsufør". Dette innebærer at forsikrede ikke kunne meldes ut av pensjonsordningen om han på utmeldingstidspunktet var mer enn 20 % arbeidsufør. En avgjørelse av dette spørsmål krever fastsettelse av forsikredes uføregrad på tidspunktet for utmeldingen, dvs. av hans arbeidsevne da. Fremstillingen foran viser at det er betydelig uenighet mellom de sakkyndige både mht. om forsikrede var arbeidsufør av medisinske grunner, og hvor mye. Slik nemnda ser, krever en avklaring av disse spørsmålene muntlige forklaringer i en hovedforhandling.

Nemnda er derfor kommet til at de bevismessige spørsmål som saken reiser, ikke egner seg for nemndas skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvoretter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).